

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Ne zapuščajmo domače zemlje!

Skrbi polnim očesom zrejo boljši posestniki v tok današnjega časa. Vse hiti po boljšem zaslužku v svet, ne meneč se za drugo. Najbolj delavne moči odhajajo v tujino, doma pa propadajo kmetije. Po globokih in nevarnih rudokopih giblje tisoče rok, doma pa ostaja zemlja neobdelana in zapuščena. Vse drvi le naprej za denarjem in naj je delo še tako nevarno in težavno! Kaj je samo denar največji blagor na svetu? Nekdaj ni bilo tako, in vendar so živeli bolj srečni rodovi. Kmetijski sinovi so pomagali na očetovem domu, in če jih je bilo preveč, iskali so zaslužka doma. Ostali so pri svojem poklicu, pri kmetiji, ki nudi s svojimi različnimi deli in s svojimi letnimi časi največ spremembe, največ spodbude, ki nudi zdravo in naravi primerno življenje. Dandanes pa tak preobrat! Kaj bi ne bilo bolje, da bi se kmetijski sinovi držali svojega poklica? Če tudi ni pri kmetiji takega zaslužka kakor pri rudokopih in tovarnah, zato je pa kmetijsko življenje bolj zdravo in mikavno! Kaj pa je lepšega kakor delo v prosti naravi pod milim nebom? Kaj ni to delo veliko bolj zdravo in manj nevarno kakor po rudnikih globoko pod zemljo? Vsak dan čujemo iz daljnje Amerike in drugih krajev poročila o nesrečni smrti naših rojakov! Koliko nesrečnih žrtev že počiva v tuji zemlji, ki bi lahko še živeli na domačih tleh! In zadnje poročilo? Kaj ne pretresa groza in strah človeka, ki bere o strahšanski nesreči v francoskih rudnikih, kjer je bilo več kot 1000 ljudi takorekoč živih pokopanih?

Zato pa ne drvimo samo za denarjem in ne izselujmo se tako mirnodušno! Dosti poštenega zaslužka se dobi na domači zemlji, in če bi naši kmetijski sinovi resno vpoštevali nevarnosti življenja po tujih krajih, marsikdo bi doma ostal in iskal zaslužka raje pri domačih ljudeh. Dokler zamore dežela preživljati s poštnim kruhom domače sinove, ni nobena sila ostavljati domačo hišo in domače ljudi. Ne zapuščajmo tedaj domače zemlje, če nas ona lahko in rada preživlja! Ne iščimo sreče samo v tujini za to, ker je tam nekaj več zaslužka! Pomislimo, da je življenje po tujih krajih tudi bolj nevarno in bolj nezdravo.

Mnogo dobrih naukovi bi se v tem oziru lahko vcepilo mladini po ljudskih šolah. Tam je mesto, kjer naj se vžiga ljubezen do rodne zemlje in do kmetijskega življenja. Namesto, da se jim vtepa v glavo zem-

ljepisje tujih držav, naj se jim raje vceplja čut domovinske ljubezni in veselje do kmetijskega poklica.

—r—

Varujmo našo prašičjorejo!

Že dober mesec je tega, kar se je zanesla v naše kraje svinjska kuga z vsemi svojimi nasledki. Trije okraji, ki meje na Hrovaško, so zaprti. Vsa kupčija je pretrgana in ustavljena. Kolika nesreča je to za naše kraje, ve le tisti, ki to sam izkuša. Naši prašičerejci imajo ogromno škodo od zaprtije, ker jim je s to zaprtijo vsahnil za dolgo časa glavni vir gospodarskih dohodkov. Veliko škodo trpi pa tudi prašičja reja sama na sebi, ker trpi na svoji veljavi in vrednosti. Naši prašiči so cenjeni v kupčiji, ali če bomo imeli opraviti spet in spet s svinjsko kugo, trgati se bodo začele naše trgovinske vezi. Namesto k nam, odhajali bodo trgovci v druge kraje, ki niso okuženi. — Kdo pa je vsemu temu kriv? Nihče drugi kakor naši brezvestni tihotapci! Ni še dolgo, da se je zasačilo in konfisciralo v Brusnicah okolu 50 utihotapljenih prašičev. Koliko se jih pa drugače vtihotapi, katerim ne pridemo na sled?! — Že samo dejstvo, da mejimo na Hrovaško, ki je vedno bolj ali manj okužena, je prava nesreča za našo prašičjo rejo, ker preti iz te dežele vedno in vedno nova nevarnost. Sedaj pa še taki mejaši, kakor so Podgorci, ki so vajeni od mladih nog na barantijo s sosednjo Hrovaško in od katerih jih je mnogo, ki so znani tihotapci. Dokler tega tihotapstva ne zatremo, toliko časa smo z našo prašičjorejo kot mejaši Hrovaške v vedni nevarnosti.

Zato pa je treba najstrožjih sredstev! Pretrgati se mora vsaka zveza v prašičji kupčiji s sosedno Hrovaško. Prašiče prirejajmo sami, Hrovaška naj jih pa izvažajo in prodaja v druge kraje. Saj ni treba, da bi bili Dolenjci na ljubo našim prekupcem in tihotapcem nekaka posredovalna postaja za mimogredočo rejo hrvaških prašičev! Čemu to? S tem delamo le konkurenco domači reji in zanašamo v deželo pogubonosno svinjsko kugo! To mora prenehati! Stopimo na svoje noge, vpeljujmo povsod domačo rejo in puščimo hrovaške prašiče tam, kjer so. Tihotapce pa zasledujmo in preganjajmo brez vsakega prizanašanja, kajti ti so krivi vsega zla, ki smo ga že imeli in ki ga imamo s prašičjo zaprtijo.

—r—

Na kaj gre paziti pri okopavanju trt v vinogradih?

Ravno zdaj se ima vršiti okopavanje trt po naših vinogradih, in zdi se nam potrebno spregovoriti nekoliko o tem delu. To delo ne vrši se namreč, kakor je

jako važno, po dolenskih vinogradih povsod pravilno, namreč tako, kakor bi se moralo vršiti. Nepravilnost se razodeva v več točkah. Tako je gotovo kaj ne prav, da se pri prvem okopavanju dol koplje, tako namreč, da se zemljo z matikami navzdol proti dolini premiče. Pri prvem okopavanju štrle napnenci (šparoni) vsi naravnost kviško, ker niso še nič povezani. Vsled tega okopuje se prav lahko trte počez, ne pa navzdol, toraj tako, da se zemljo nič dol proti dolini ne vleče, ampak da ostane zelo na prejšnjem mestu. Pri takem počeznem okopavanju premakne se namreč zemljo, ako se je z delom na levi strani, toraj ob levem robu vinograda pričelo, le nekoliko na levo stran. Ako se je pa na desni strani ob desnem robu z okopavanjem pričelo, premakne se jo pa le nekoliko na desno, ne vleče se jo pa v dolino. In to je gotovo velike gospodarske vrednosti, kajti z drugim in tretjim okopavanjem, ko ne moremo več počez okopavati, ker so nam povezani napnenci na poti, vlečemo močno zemljo z vrha v dolino. Na vrhu vinograda zmanjka nam vsled tega v prilično kratkem času zemlja, trte pridejo nam na vrh, kakor pravimo, tako je njih korenine videti. To se zgodi tem rajši, ker tudi hoja po vinogradu, osobito pa, ker veliki nalivi zemljo z vrha dol odplavljajo, jo v dolino premičejo. Ako se pa pri prvem okopavanju počez koplje, nasprotuje se odmikanju zemlje z vrha jako, in zato naj bi se prvo kopanje vedno tako vršilo, da bi se kopalo počez. V vinogradih kmetijske šole na Grmu vrši se to že od prvega začetka; in kar je tam mogoče, mogoče je gotovo tudi povsod drugod, le dobre volje je treba, družega pa prav nič, že celo pa ne več dela, toraj potroška. Koplji navzdol ali pa počez, stane te isti trud, toraj tudi isti denar, zakaj bi se toraj počez ne okopavalo.

Druga nepravilnost, katera se vrši pri okopavanju, in to posebno pri prvem okopavanju po dolenskih vinogradih, je ta, da se pri tem delu najvišjih koreninc (živakov), takozvanih rosnih koreninc, trtam ne porezuje, ampak na miru pusti. To, da se trtam rosne korenince ne odrezujejo, je pa jako napačno, kajti posledica takemu puščanju rosnih koreninc je ta-le: Ker se nahajajo one prav blizo površja zemlje, da, deloma znabiti že na površju samem, razvijajo se vsled toplote in bližine zraka prav hitro, in nič ni bolj mogoče kakor to, da v par letih druge spodnje korenine do tega privedejo, da opešajo, da še celo popolnoma odgnijejo. Koliko pa da je trta vredna, ako ima le čisto pri vrhu korenine, presoditi mora pa vendar vsak še tako priprost vinogradnik. Poletna suša in zimski mraz sta gospodarja čez take trte v prvi vrsti. Zato naj bi vsakdo, kdor trte okopuje, imel pri sebi tudi nož, bodisi reznik ali pa le dobro nabrušeni „pipec“, s katerim naj bi vse rosne korenine prav vestno odrezoval. Že celo bi se moralo pa kar brez-pogojno to tam vršiti, kjer se je ob času grubanja na zeleno cepljenih trt, grubanje pregloboko vršilo tako, da je prišel že evropski del pod zemljo. Pri takih trtah je evropski del gotovo jako močno ukoreninčen, in ako se mu te korenine pusti, naseli se na njih trtna uš, katera celo trto uniči. Istotako treba iz istega vzroka vsem tistim trtam pri okopavanju najvišje, toraj rosne korenine, vse gladko proč porezati; katere so bile kakor že cepljene, toda pregloboko sajene, tako globoko,

da je prišel evropski del pod zemljo. Pregloboko grubane, ali pa posajene cepljene trte, kaže še celo potem, ko se jim je odrezalo rosne korenine, odkopane pustiti, tako da se z nova ukoreniniti ne morejo. To je jako priporočljivo. —1—

Posebnega pozora vredno delo v vinogradih je vežnja pognankov.

V prošlem letu je peronospora v dostih krajih tako nastopila, kakor prej še nikoli. Pritožbe, da je peronospora trte jako poškodovale, dasiravno se jih je škropilo z galico, bile so vsakdanje. Ako smo opazovali po peronospori poškodovane vinograde, prepričal se je lahko vsak, da je bila poškodba kaj neenaka. V enem vinogradu bila je mogoče kaj velika, v drugem veliko manjša, v tretjem znabiti prav malenkostna. Istina je, da še celo v enem in istem vinogradu, in to prav blizo skupaj, niso bile trte enako poškodovane, dasiravno se jih je ob istem času škropilo. Nastane vprašanje: Kaj je temu vzrok, da se je poškodba trtja po peronospori javila tako različno? Na to vprašanje hočemo, oprti na pozorno opazovanje vinogradov v prošlem letu, odgovoriti, ter tudi navesti iz tega opazovanja sledeče nasvete za tekoče in za bodoča leta.

Da je bila po enih vinogradih poškodba po peronospori veliko večja kakor po drugih, temu je vzrok pred vsem različna lega vinogradov. V zapadnih legah je bila poškodba, in to osobito po prvem, torej pred drugim škropljenjem, neprimerno večja, kakor pa v južnih, ali pa v južnovzhodnih, ter odločno vzhodnih. To je čisto naravno, kajti peronospora je glivica (goba); o glivah gobah pa vemo, da zahtevajo v svoje prospevanje pred vsem vlage in pa primerne toplote. Zapadne lege so pa vedno najvlažnejše, ker jih solnce šele pozno obsije, in se toraj v njih vlaga dežja ali pa vsakdanje rose najdalje časa obdrži. Zato je pač prav priporočljivo, vinograde v zapadnih legah najprej škropiti, prej kakor pa one v južnih ter vzhodnih. Da je bila po enih vinogradih poškodba po peronospori veliko večja kakor po drugih, da je še celo v enem in istem vinogradu prav blizo skupaj, škoda bila različna; temu je bila vzrok zakasnela vežnja mladja, pognankov. Pisatelj teh vrstic je imel lansko leto priliko v Trškigori videti oddelek vinograda, kateri je bil z eno samo sorto trte zasajen, in to s peronospori ne zelo podvrženo kraljevino, in v katerem je to-le opazil: Oddelek je bil že v prvič poškopljen, pred drugim škropljenjem nanoslo je pa pomanjkanje delavcev, da se je v oddelku, katerega imamo tu v mislih, mladje na obedveh koncih veliko prej k kolju privezalo kakor pa v sredini. Posledica zakasnelega povezanja je bila pa ta, da je peronospora, z vso gotovostjo se sme to trditi, v zakasnelo povezanem delu, desetkrat večjo škodo proizročila, kakor pa v pravočasno povezanem. Zakaj da je tako, bilo je čisto naravni vzrok, namreč ta-le: Dol proti tlem viseči pognanki bili so v veliko večji bližini zemlje, kakor pa kviško povezani. Vsled tega nahajalo se je listje trt v veliko večji vlagi, to tembolj, ker so ne kviško povezani, ampak dol viseči pognanki, tla, zemljo jako obsenčevali, tako jo

solnce ni moglo tako dobro osušiti, kakor med trtami, katerih pognanki so bili pravočasno kviško povezani.

Kako velikega upliva da je nizkost pognankov oziroma listja k tlem, k zemlji, o tem nas poučujejo pač najbolj naše trtnice, v katerih pridelujemo cepljene trte. V teh moramo cepljenke 8 do 12 krat škropiti, ako jih hočemo obvarovati pred uničenjem po peronospori. Iz te skušnje sledi nauk: pravočasnemu, kakor hitro mogočemu povezovanju mladja pognankov, gre navečja pozornost nakloniti, kajti zakasnela vežnja pognankov je odločno večjega upliva glede škode po peronospori prizadete, kakor pa zakasnelo škropljenje. Iz istega vzroka, namreč zaradi bližine listja zemlji, podvržene so seveda tudi mlade, šele posajene cepljene trte, veliko bolj poškodbi po peronospori, kakor pa že starejše visoke. Zato naj se poškropi take mlade trte prej kakor pa že odraščene, poškropi naj se jih najprej. Osebito pa ne gre opustiti pravočasnega povezovanja pognankov in pravočasnega škropljenja istih na zelenih požlahtnitvah. Na stotisoče zelenih lanskih požlahtnitev je peronospora vničila, ker se jih ni pravočasno povezalo in poškropilo. —1—

Politični pregled.

Kranjski deželni zbor je sklican na dan 2. aprila.

Državni zbor avstrijski se je to pot zares povzdignil iz prejšnje brezdelice in surovosti do resnega dela. Volivna preosnova je važna reč in se ne more uvesti vsako leto nova, zato pa je treba dobro premisliti, predno se uvede kaj tacega. Celih 11 dnij so razni govorniki govorili za in proti; z večine vsi soglašajo s tem, da je potrebna volivna preosnova, a z vladno predlogo ni prav res zadovoljen skoro nobeden. Izmed govornikov omenjamo samo štiri, slov. posl. Robiča, ki se je krepko potegnil za krivično prikrajsane koroške Slovence, dalje dr. Šušteršiča, ki je izjavil, da je proti povišanju števila mandatov italijanskih primorskih poslancev, dalje, da je odločen nasprotnik zahteve liberalcev, naj se ločijo mesta in dežele, ter dejal, da se nikakor ne morejo izvršiti želje kranjskih Nemcev, da bi dobili en mandat. Veleposestnik grof Barbo je obžaloval in jadikoval, da so Slovenci na Kranjskem toliko nehvaležni Nemcem, da jim ne privoščijo nobenega mandata. Posl. dr. Ferjančič pa je povedal, kar že davno vemo, da bo kranjski liberalizem ob tla, kakor hitro obvelja vladna predloga, zato želi, da se kranjskim mestom dasta vsaj dva mandata, a odvzameta kmečkim mandatom. In ker družega ni več vedel ta modri mož, spravil se je nad ljubljanskega knezoškofa zaradi njegovega zadnjega postnega pastirskega lista, v katerem vernikom na srce polaga vestno dolžnost volit in sicer volit dobre poslance. — To je tudi sploh znamenje naše ljubeznjive liberalne stranke: po škofu in duhovščini udarjati, to jim je višek in zapopadek vse politične modrosti. Višje se ne povspne. To je bilo videti na zaupnem shodu te stranke 25. m. m. Izmed 2500 povabljenih se jih je odzvalo okrog 500, in po kaj so prišli v Ljubljano? O čem sklepat, pregledat in popraviti program stranke? Kaj še! Povedali so jim voditelji stranke, da bode velik zaupen

shod mesca septembra in sicer kar dva dni, takrat se bodo pa zares domenili. To je resnost liberalne-stranke! — Pa vrnimo se nazaj k volivni preosnovi! Naši liberalci sedaj pozivljajo mestne občinske zastope naj pošljejo v državni zbor zahtevo, da se naj da mestom dva mandata. Naš novomeški občinski odbor je že sedel na ta lim. A pomagalo bržčas ne bo vse vkup nič. — Še hujše vojske za volivno preosnovo kakor so bile v državnem zboru pri prvem branju pa bodo v odseku 49 članov, ki je izvoljen nalašč za to, da popravi vladno predlogo. Bo torej poteklo še mnogo vode predno bo nova volivna preosnova gotova stvar in državna postava.

Ogrska oblastva postopajo jako ostro z onimi, ki so povzročili te dolgoletne homatije in zmešnjave, med drugim je tudi razpustila koalicijski odbor. Prišli so na to, da je proti vladi in vladarju započeto gibanje delo prostozidarske lože, ki hoče na vsak način razbiti Avstrijo. Seveda je vlada (in tudi naša avstrijska) tako pametna, da v imenu svobode odkrito (ali pa pri nas) skrito pripušča take veleizdajske družbe. Da bi se le ne maščevalo to!

Ministerstvo se je izreklo, da hoče pospeševati gradnjo Št. Janške železnice. Tudi za železnico Novo mesto - Brežice je ministerstvo izdalo dovoljenje za predela. Znabiti bo vendar enkrat tudi nas Dolenjce doletelo kaj družega nego neprestana pozabljenost in zaničevanje. — Meseca junija se začne graditi železnica Kranj - Tržič.

Kaj iz Francoskega. Radi one velike nesreče v rudnikih v Courrieres je nastalo po celi okolici splošna stavka. Delavstvo je silno ogorčeno nad inženirji in lastniki rudnikov, ki so jih pošiljali na delo, ko je že bila nevarnost v rudnikih silno velika. To stori brezsrčni pohlep po denarju, kateremu se ne smili človeško življenje. — Radi popisovanja cerkvenega premoženja se vrše med oblastmi in vojaštvom ter ljudstvom mnogokje prav resni, krvavi spopadi. Francoski katoličani se probujajo in pripravljajo na odpor, kakeršnega oblasti niso pričakovale.

Židovski listi na Ruskem ščujejo zopet na novo revolucijo, v druge dežele pa poročajo židi najbolj lažnjive in nesramne reči o ruskih razmerah, da bi tako Rusijo očrnili pred svetom.

LISTEK.

P o v e s t

za pastorke in mačehe ter tudi druge ljudi.

Bil je vdovec. En čas je žaloval, resnično žaloval za svojo blago soprogo, a kmalu je spredel, da mu tako ne bo obstati. Prve svoje žene res da ni mogel pozabiti, vendar kaj naj sam počne? Kdo naj mu vzgaja edino dete? Sam je preveč z doma po opravkih, a vzgojo prepustiti z večine poslom: je li to modro? Sam si je moral reči, da ne. In ozrl se je za drugo ženo. Dobro mačeho je namenil svojim otrokom. Strogo pa je prepovedal poslom o tem govoriti otroku. Kot mož, ki je poznal svet, se je bal, da ne bi v mlado srcece prišli predsodki proti bodoči novi materi ter bi bila tej na ta način jako obtežena pot do otrokovega srca.

A kaj pomaga, če ženskam kaj prepoveš? Neprevidnost in klepetavost je čisto večja kot strah pred gospodarjevo jezo. Tako je bilo tudi tukaj.

Mala Nežica je spavala v lepi, mehki postelji za težko zaveso; pred posteljo pa ste sedeli krščenca, kakor navadno pravimo deklam pri otrocih, in njena prijateljica. Mlinska kolesa naj se skrijejo pred njiju jeziki! In to je vzbudilo otroka. Poslušaj. O bodoči materi njegov, o mačehi govorite, in besedo mačeha izgovarjate s tolikim studom in zaničevanjem ter tako pomilujete ubogo Nežico, da ji kar zastaja sapa. Vleče na ušesa, a ni več čuti glasu. Odšle ste.

Nežica sede in sedi ter zre predse široko odprtih očij, v katerih ni solze, dasi bi tako silno rada jokala. Ustnice se ji tresajo kakor v mrzlici in sedaj pa sedaj se izvije izmed njih kaka beseda. Torej mačeho naj dobim, šepeta, v eni uri že pride — in papa jo pripelje seboj! — Papa, papa, ihti otrok, zakaj privedeš svoji Nežici mačeho? Ali ne veš, kakšne so mačeha? Ali nisem bila vedno pridna in poslušna? Zakaj naj bi bila torej odslej tepena vsak dan? V eni uri bo že tukaj in potem bo z menoj ravnala kakor tista grda mačeha, o kateri ji je zadnjič pravila krščenca Suzana. O, ta Suzana ji je pravila toliko toliko strašnih pripovedk o mačehah! Kako rada jo je tedaj poslušala, in sedaj ji stopajo pred oči vse one krvoločne, nasilne, okrutne, pošastne podobe. Bojazen v otrokovem srcu narašča vedno bolj in bolj. Kako je rekla Suzana? „No, bomo videli, kaj bo!“ Da, kdo ve, kaj in kako bo to! Kaj bo neki počela z njo ta mačeha? Če bo taka, kakor mačeha v Suzaninih pripovedkah, o to bo strašno. In mačeha so vse enake, vsaj pravijo tako. Čas hiti, vedno bližje in bližje pribaja trenutek, ko ima priti; skoro, skoro bo tukaj; o, kaj ni nobene pomoči, nobene rešitve? — Ne sme me najti, zakriči otrok v največjem strahu, ne, ne, proč, stran, pa le hitro, le brž, toda kam? Vsa se tresoč zleze iz postelje in najde pri svitu nočne svetilke svojo obleko. Urno urno se obleče in steče k oknu. Kam, le kam? Kar zagrabi njena roka na vratu majhen medaljon s podobo njene mamice in mama, ljuba mama zakliče veselo, „k tebi pojdem, vem, kam so te položili, vem, kje stanuješ — velikrat sem bila s Suzano tamkaj zunaj — ti boš vsprejela svojo Nežico, da je ne najde mačeha. K mamici pojdem, moji ljubi, dobri mamici!“

Še ogrne v naglici malo, višnjevo ruto, ki je visela preko stola, potem pa se otrok tiho in varno zmuza iz sobe po stopnicah skozi vežo na cesto; nihče je ni opazil. Posli v kuhinji so klepetali in preslišali nje hojo ter odpiranje in zapiranje vrat. Imeli so obilo dela, da vse lepo pripravijo za vsprejem novoporočenega para, vmes pa tudi živahno razpravljali ta najnovejši dogodek. Spodaj pred hišo je kočijaž Štefan ravno zapregal konje v kočijo, da gre na kolodvor po gospoda in njegovo novo soprogo. Niti sanjalo se mu ni, da je švignila mimo njega Nežica.

Nežica pa stopica, kolikor le hitro more z drobnimi nožicami, preko trgov in ulic iz mesta ven. Začelo je snežiti, pa danes sneg ni mehak, ampak bodeče trd in leden. Že je zunaj na deželni cesti. Ob obeh straneh je sneg visoko nakopičen, žive duše nikoder, le mala Nežica hitidalje, preko ramen samo malo višnjevo ruto, polno snega, z nje zlatimi kodri pa se igra veter. Ne pogleda ne na levo, ne na desno, saj ji je pot dobro znana. Pa kadar je hodila prej tod po cesti, bilo je vse lepo zeleno, in sijalo je zlato, toplo solnce; a danes je tako strašno mraz, vse pusto in otožno, ta bela barva čez in čez ji ni kar nič všeč, in snega ji veter nanaša v oči, da komaj gleda. Pa dalje mora, brez počitka in odloga, samo da uteče mačehi. Ali je še daleč do stanovanja, koder biva ljuba mamica? tako bi rada vprašala, a ni nikogar. Noge se udirajo v sneg bolj in bolj pri vsakem koraku, o kako je že trudna, silno trudna, težko že tudi sope, pa dalje, dalje, sicer jo doide mačeha. Vedno težje koraka dalje, a korača vendarle, kar tja v en dan, brez preudarka, vedno bolj omahuje, tudi pade, a spet se pobere. — Glej, ali ni tam zid pokopališča? Je že res! In železna vrata, so že prava! Saj jih je videla že tolikrat! Zbere zadnje moči; dobro, da niso vrata zaprta. Kdo bo pa tudi prišel v tej zimi motit mir pod zemljo spavajočih! Še gre po potih pokopališča do materinega groba, o kako znan ji je ta angelj s križem v roki, a tu jo popuste telesne in dušne moči, nezavestna se zgrudi na gomilo.

In nov, vihrav ples zaplešejo snežinke v zraku, silen veter jih z močjo tira na zemljo, da rase bela odeja preko nje bolj in bolj.

Ravnokar sta vstopila novoporočenca v lepo okrašeno in razsvitljeno hišo.

(Konec sledi.)

Piše se nam:

Mokronoška kmetijska podružnica je 22. marca oddala svojim udom okrog 22.000 cepljenih trt. V obširni podružnični trtnici v Malkovcu pri sv. Trojici se pocapi vsako leto čez 100.000 trt. Toda lansko leto je bilo tako neugodno in zlasti zgodnja zima je cepljenkam toliko škodovala, da jih ni bilo mogoče več razdeliti, dasiravno so samo udje hoteli imeti precej čez 60.000 cepljenk. Cepljenke so bile po 14 h, a udje so dobili po 20 cepljenk brezplačno. Nekaterim je pa preskrbela podružnica okrog 14.000 cepljenk iz Štajerskega. Leta 1905 je podružnica oddala svojim udom 19.997 cepljenih trt, neudom pa 17.935 in vrh tega še 14.100 ukorenjenih trt. Trtnico oskrbuje jako spretno g. Franc Jurhar. — Razuu trtnice v Malkovcu ima mokronoška kmetijska podružnica drevesnico v Šmarjeti, iz katere so l. 1905 dobili udje 460 drevesc brezplačno, 380 drevesc pa po 50 h. To drevesnico oskrbuje gosp. Kržan, oskrbnik v Klevevžu. Ker pa ta drevesnica v Šmarjeti ne zadostuje, kupila je podružnica l. 1903 v Mokronogu dva in pol orala zemljišča za drevesnico. Ta drevesnica je stala z ograjo vred 4890 K. Pocepilo pa se je v tej drevesnici l. 1904 4110 drevesc, l. 1905 pa 5600 drevesc, približno toliko se jih bode pocepilo in zasadilo tudi tekoče leto. Kadar ta drevesca dorastejo, bode vendar mogla podružnica vstreči zahtevam svojih udov po lepih drevescih. Ker daje podružnica svojim udom tudi kmetijske stroje, travniške brane, čistilnike, škropilnice itd. na razpolago, se ni čuditi, da število udov vedno raste. L. 1903 je štela podružnica 134 udov, l. 1904 jih je bilo 154, l. 1905 pa 194 udov in letos se jih je oglašilo celo 239 udov. Iz teh kratkih podatkov je razvidno, da mokronoška kmetijska podružnica prekosi vse druge podružnice in celo jako delavno novomeško.

Domače vesti.

(V goriškega nadškofa) posvečen je bil 25. marca prevzv. g. dr. Frančišek Sedej ter isti dan tudi slovesno vstoličen.

(Osebna vest.) Premeščen je g. J. Zupančič, c. kr. sodni kancelist iz Trebnjega v Novo mesto.

(O zdravju bivšega sekundarija gospoda dr. Celestina Liebscha) v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji povzamemo iz zasebnega pisma, blagohotno nam prepuščenega v porabo sledeče: splošno se telesno počuti dobro, se redi in še nikdar ni izgledal tako dobro kakor sedaj. Cel dan hodi sam po hiši in izven hiše, pa razven par besedij, kakor „dober dan, dobro jutro, na svidenje,“ i. dr. sam ne more ničesar govoriti; moč mišljenja mu je namreč oslabela. Ko je obiskal pred kratkim votlino, koder je bil rojen Izveličar, je šel sam po precej nerodnih stopnicah navzdol, in se razjokal kakor otrok samega veselja, da je prišel na ta sveti kraj. Edino naravno zdravilo je zanj — čas.

(Umrla) je dne 21. marca nagloma Marija Cigler, mati čevljarskega mojstra in staroste kat. društva rokod. pomočnikov g. Leopolda Ciglerja. Hudo obiskanemu možu naše prisrčno sožalje.

(Umrla) je dne 25. marca ob 5. uri zj. previdena s sv. zakramenti za umirajoče po daljšem bolehanju v 18. letu svoje starosti gđc. Antonija Žabkar, hčerka c. kr. okrajnega gozdarja g. Josipa Žabkarja. — To je druga cvetka, katero si je utrgala smrt v novomeški kongregaciji od njenega početka l. 1901. Rajnica je bila v kongregaciji splošno vsem priljubljena radi svoje živahne, šegave vesele narave pa tudi radi vestnosti v družbenih zadevah. Tudi kot vrla pevka in spretna diletantinja na odru je mnogo koristila kongregaciji. Kdo se ne spominja, kako izvrstno je lani pri „Vestalki“ igrala težko in hvaležno vlogo matrone Klavdije? Kako rada bi jo bila igrala tudi letos, ko bo ponovila kongregacija „Vestalko“, in z žalostjo je čutila, da so ji opešale moči. Velikrat v bolezni osobito pa zadnje dneve je izrekla, kako zadovoljna in srečna da je, ker je v kongregaciji. Zato so ji pa tovarišice

kongreganistinj izkazale na lep in ginljiv način zadnjo čast; poklonile so ji lep svež venec, se udeležile skupno pred krsto pogreba ter bile drugo jutro navzoče pri slovesnem zadušnem opravilu v kapiteljski cerkvi. Tudi zapele bi ji bile nagrobnico, a ker je bila rajnica svoje dni tudi pevka „Dol. pevskega društva“, zapel ji je moški zbor imenovanega društva pred hišo in ob odprtem grobu dve žalostinki. Nič ne pretiravamo, če rečemo, da že dolgo nismo slišali tako lepega in dovršenega petja imenovanega zbora, kakor ob tem pogrebu. Tudi kapiteljske pevke so svoji tovaršici poklonile lep venec, bilo je še nekaj drugih vencev od bližnjih sorodnikov. Za krsto se je zvrstilo silno veliko prav odličnega občinstva, ne samo gospe in gospodičin, ampak tudi jako mnogo gospodov. Naj bo ljubeznjiva skrb Marijanske kongregacije za rajno ob boleznih in po smrti ter splošno sočutje in velika vdeležba globoko užaljenim starišem vsaj kapljica tolažbe nad izgube pridne, nadarjene in ukaželjne hčerke. Svetila ji večna luč!

—on.

(Umrli) je 20. m. m. v Ljubljani nanagloma gosp. Jožef Lukman, vitez reda železne krone III. vrste, načelnik banke, dolgoletni predsednik Kranjske hranilnice, kot tak je silno veliko storil za razne dobrodelne naprave na Dolenjskem, osobito za bolnico usmiljenih bratov v Kandiji. Bil je v vsem mož jako blagega značaja. Pri pogrebu je bila zastopana mestna hranilnica novomeška, bolnica usmiljenih bratov i. dr. Pokopaval je mil. gosp. prošt dr. Elbert, pokojnikov osebni prijatelj. N. v. m. p.

(Umrli) je v bolnici usmiljenih bratov 19. m. m. bivši salezijanec Ajdovšek, zadnji čas dijak VIII. g. r. v Novem mestu. — V Mokronogu je umrl 18. m. m. notarski uradnik Anton Žgajnar, star 79 let.

(Umrli) je dne 29. marca ob 9. uri zjutraj v Šmarjeti pri Rudolfovem občesposstovani gostilničar in posestnik gospod Jože Pergar, 66 let star. Naj v miru počiva!

(Nemške postne pridige) bodo letos v kapiteljski cerkvi vsak večer ob polu 7. uri, in sicer se prično 6. aprila na sopraznik Žalostne Matere božje ter trajajo do velicega četrtka zvečer. Pridigal bo preč. g. P. Jožef Gerz S. J.

(Dol. pevsko društvo v Novem mestu) priredi v soboto dne 7. aprila v Narodni čitalnici koncert s sledečim vsporedom: 1. J. Haydn: „Nebesje oznanja božjo slavo“, mešan zbor iz „Stvarjenja“. 2. H. Marschner: „Arija iz opere Hans Heiling“, bariton-solo poje g. J. Germ. 3. a) F. Gerbič: „Rožmarin“, triglasen ženski zbor. b) dr. Anton Dvorak: „Prstan“, dvoglasen ženski zbor. 4. K. Bendl: „V črnem lesu“, mešan zbor z bariton-solo. 5. Pablo de Sarasate: „Fantazija na ciganske melodije“, violin-solo igra g. kapelnik Rudolf Hachla. 6. Gaetano Donizetti: „Sekstet iz opere Lucia de Lammermor“, pojó: gospa Kompare, gospica Mikolič in gg. J. Kozina, J. Reisner, J. Germ, J. Škerlj. 7. H. Wieniawski: „Faustova fantazija“, violino igra g. kapelnik R. Hachla. 8. Tschairowsky P. J.: „Arija iz opere Onegin“, bariton-solo poje g. J. Germ. 9. Dr. A. Dvorak: „149. psalm“, mešan zbor. Koncertne točke spremljajo na klavirju g. M. Kozina, gdč. M. Hladnik in g. J. Kozina. Začetek ob 8. uri zvečer.

(„Dolenjski Sokol“) ima svoje redne vaje vsak ponedeljek, sredo in petek ob 8. uri zvečer; s prihodnjim torkom, dne 3. t. m. počenši, pa priredi vsak torek in petek ob 6. uri zvečer redovne in proste vaje za starejše člane. K prvi vaji dne 3. t. m. vabijo se osobito oni člani, ki bodo nastopali v društveni obleki in niso imeli doslej prilike vaditi se v nastopu, kretanju in v prostih vajah.

(Nov kapelnik novomeške godbe.) Definitivno imenovan je za to mesto g. Rudolf Hachla, dosedaj koncertni vodja v Celovcu.

(Kip vstalega Zveličarja) je na prodaj pri J. Krajec nasl. v Rudolfovem po jako vredni ceni.

(Velikega gada je vbil) g. Franjo Pirc pri preiskovanju „Jakšetove rupe“ v Brolskem gozdu. Gad je prilezel izpod velike skale in bil še od zimskega spanja popolnoma omamljen.

(Izlet v Jakšetovo rupo in Mehovo.) Ob lepem vremenu v nedeljo popoldno izlet k obema Jakšetovima rupama, prihodnjo nedeljo k razvalinam gradu Mehovo. Oba zanimiva izleta se primerno opišeta v eni prihodnjih števil.

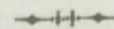
Dober došel vsak prijatelj prirode! Več pove: Franjo Pirc, časnikar, v Kandiji 53.

(Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je razposlala ob letošnjem novem letu 4276 družbenih koledarjev za leto 1906. Od teh je bilo vrnjenih 1223 komadov; žal, da večinoma od takih naslovnikov, od kojih smo za trdno pričakovali, da nam povrnejo vsaj poštno stroške za dopošiljatev. Glasom družbenih izkazov je bilo do konca februarja 1906 za 1140 koledarjev blagajništvu plačanih 1916 K 49 v. Torej znaša preplačana svota za te koledarje 548 K 49 v. Neplačanih in nevrnjenih pa je še ostalo 1913 koledarjev. Ker so ti koledarji, letos le pesniku „Prešerin“ posvečene vsebine, zahtevajo od več strani, prosimo vse one č. naslovnike, ki so morda založili koledarju pridejani ček, naj nam pošljejo vplačilo navadnim poštnim potom ali naj pa vrnejo koledar. Naj se ne štejejo te vrstice podpisnemu vodstvu v zlo, kajti ako bi družba ne pazila tudi tu na svoj dobiček, očitati bi se ji smela malomarnost.

(Bisernice) iz belokranjskega narodnega zaklada I. V Adlešičih nabral župnik Ivan Šašel. Založilo „Kat. tisk. društvo v Ljubljani.“ Tisk J. Krajec nasl. v Rudolfovem. 1906. VII + 329 str. Cena 2 K. Dobiva se tudi v prodajalni J. Krajec nasl. — Zanimiv del naše dežele je Bela krajina, samosvoj svet, katerega marsikdo podcenuje in prezira, ker ga ne pozna. Malo ozemlje je, saj obsega le okr. glavarstvo Črnomaljsko ali sodna okraja Črnomelj in Metlika, ter šteje približno 83.000 duš, a kako veliko ima pristno svojega, kaže ravno ta knjiga. Sad 20 letnega opazovanja je hranjen v njej, gotovo torej ni nič prenegljenega in nedozorelega v njej. G. pisatelj je razdelil tvarino v VI. poglavij: I. Pregovori in reki. II. Pesmi (str. 17—175). III. Vraze, prazne vere, narodni običaji. IV. Bajeslovne stvari. V. Pri-povedke in pravljice. VI. Slovarček (str. 239—325). Kdor se zanima za Belo krajino ali se celo mora zanimati zanjo zaradi kakoršnih koli službenih poslov, sezi po tej knjigi, našel bo v njej mnogo neznanega, kar mu bo odprlo dušo tega vrlega a pozabljenega ljudstva. — Zelo snažen in razločen, prav okusno in prikupljivo pa je izdela ovitek v dveh barvah, kar je vse v čast tiskarni. — Temu I. delu sledi v kratkem času II. del.

(Za krščanske matere.) Najvažnejša dolžnost vsake matere je, dobro vzgojiti otroke. Največja čast za matere so, dobro vzgojeni otroci. A dobro vzgojiti je težko. Prava vzgoja je največja umetnost. Pri tej težki nalogi pa je prav dober „krščanski detoljub“, list, ki izhaja že 15. leto, in se za 80 h naroči pri čast. g. M. Bulovcu, spiritualu pri uršulinkah v Ljubljani. Že naslovi člankom 1. števil. letošnjega letnika dokazujejo, da je ta list pred vsem materam, pa tudi vsem vzgojiteljem prepotreben in koristen. Naslovi se glase: Čast in dolžnost krščanske matere; materina čast; k nebeški materi; kaj žrtvuje dandanašnji katoličan za svojo sv. vero; delaj z Bogom in za Boga; krščanska družina pred postajami križevga pota; sad dobre vzgoje (zelo krasen sestavek); nasledki slabe vzgoje; smrt pred ogledalom; blaga srca; vzgledi vlečejo. — Matere, krščanski vzgojitelji, gg. katehetje, sezite po tej krasni knjižici! Kot priloga je prišlo življenje „sv. Stanislava Kostke“, slovanskega svetnika, ki je najprimernejše darilo otrokom, n. pr. ob godu, za prvo spoved, zlasti pa še kot spomin na prvo sv. obhajilo. Mati, vzemi to knjižico in daj jo tvojim ljubim otrokom! Ako kdo želi pristopiti k društvu krščanskih detoljubov, plača letno udnine 2 kroni ter dobi list brezplačno.

(Današnji list) obsega deset strani.

Gospodarske stvari.

— (Varujte se pred agenti, ki prodajajo umetno klajo. Po deželi hodijo razni agenti, kateri ponujajo umetno klajo za živino, a navadno pod pretvezo, da bodo poslali samo vzorce. Mesto vzorca pa naročajo pri svojih tvrdkah toliko tega blaga, da ga kmetovalec sploh ne more porabiti in je s tem mnogokrat znatno oškodovan. Tako se je pripetil slučaj, da je posestnik, ki je imel samo eno kravico, po agentu naročil le malo take klaje, a jo je potem dobil kar za 330 K. Torej pozor!

— (Setev detelje in trave.) Če seješ deteljo in travo, potem je treba, da seješ deteljo posebej in travo posebej. Le na ta način dobiš enakomerno rušo. Dobro je, da primešaš deteljnemu in travnemu semenu suhe, drobne prsti, ker na ta način lažje seješ. Tudi se priporoča, da vsako seme posebej naročiš. Pri semenskih trgovcih se dobe že zgotovljene mešanice tray za napravo travnikov, ali v teh mešanicah je navadno dosti smeti. Zato pa naročuj vsako seme za se, in če treba, obrni se v tej zadevi do kakega veččaka in prašaj ga za svet.

— (Kako je povečati krompirjeve pridelke.) Množina pridelka se ravna pri krompirju najbolj po sorti in po gnojenju. Zato je pa treba, da delamo poskušnje z različnimi sortami, ki se nam dandanes priporočajo in da ostanemo pri tisti, ki je najbolj rodovitna v naši zemlji in ki nam tudi glede drugih lastnosti ugaja. Posebno je gledati tudi na to, da je krompir trden proti paležu ali krompirjevi plesnji in gnjilobi. Izvrstne sorte po naših krajih so onejidovec, leo, agnelijev biser, aspazija in velikani Goljati. Način saditve je za krompirjevo rodovitost menj merodajen, vendar se priporoča, da ne sadimo krompirja pregosto, kakor je pri nas običajno. Čem bližje skupaj stoje grmi, tem manj je prostora za popolni razvoj. Zadosti na gosto je sajen, če ga sadimo v vrste po 2 čevlja narazen in v vrstah po en čevlj, ali pa če delamo jamice na vse strani po poldrug čevlj narazen.

— (Opešani travniki) naj se gnoje. Dobro je tudi, da se raztrosi po njih nekoliko travnega semena, posebno semena francoske pahovke in pasje trave. Seveda je tako seme spraviti kolikor mogoče do tal, kar lahko storimo s travniško brano.

— (Proč z mahom!) Po naših travnikih in starejših deteljiščih je polno mahu. Ta mah je živa priča naše brezbriznosti. Mah raste povsod, kjer stradajo travniki in kjer se nič ne obdelujejo. Zato pa grablje v roke ali pa travniško brano in proč z mahom, ki kvari rušo in izpodriva dobre trave.

— (Proti mišim.) Poljske miši naj se pokončujejo, ker se nam ta golazen sicer preveč množi. Dandanes se močno priporoča „fuksol“, ki obstoji iz belih kroglic. En kilogram ima 8000 do 10.000 takih kroglic. Te kroglice se raztrosijo tako, da pridejo na štirjaški meter po ena do 4 kroglice. Najbolje jih je trositi v luknje. Fuksol se dobiva pri tvrdki S. Fuchs & Co. na Dunaju (Wien VII, Mariahilferstrasse 38). 1 kilogram stane 3 K.

— (Setev rediča ali regrada.) V zimskem času cenimo jako takozvano redičevo ali regradovo salato. To zadobi se na ta način, da se korenine rediča (cikorije) na vrtu ali kjer se ga ima sejane, pokoplje ter v gorki kleti ali pa še boljši, v gorkem hlevu prisuje. Tako prisute korenine poženejo v zimskem času lepo rumeno ali pa rudeče pisano listje, in to nam daje ravno prav fino, res da nekoliko grenkljato, ali za to pa jako zdravo salato. No za take korenine zadobiti, treba je pa redič sejati, in sicer kaže najbolj širokolistnati redič z rudečim listjem sejati. Seje se pa redič ali sam zase, toda redko, kajti pregosta setev daje le drobne, manj vredne korenine; seje se pa tudi, in to je prav priporočljivo, med grah. Kadar se namreč grah pred zataknenjem natiča okoplje, poseje naj se pred okopanjem med grah na redko redič. Ko grah dozori, porije se ven natič z grahovco v red in redič se okoplje, ako treba, tudi nekoliko zredči, in potem se ga pusti, da do zime kar mogoče debele korenine naredi. Te se izkoplje ter, kakor že zgoraj povedano, v klet ali hlev prisuje. Seme prav finega goriškega rediča se dobi v kmetijski šoli na Grmu, pa tudi v novomeških prodajalnicah ga imajo.

— (Razglas.) Osemtedenski mlekarški tečaj priredi c. kr. kmetijska družba kranjska dogovorno s kranjskim deželnim odborom v Logatcu, in sicer od dne 17. aprila do 13. junija t. l. Tečaj bo teoretično-praktičen ter se bo poleg spoznavanja in preiskovanja mleka poučevalo poglavitno o izdelovanju presnega masla in sira. V tečaj se sprejme le 12 udeležencev. Pouk bo brezplačen. Hrano in stanovanje si mora vsak udeleženec sam preskrbeti. Nekaterim nepremožnim udeležencem bo mogoče dati podpore 50 do 60 K za ves tečaj. Prošnje za sprejem je poslati do 10. aprila t. l. na podpisani odbor. Prednost za vsprejem bodo imeli tisti, ki so že v kakšni mlekarni delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo učiti mlekarske

zadruga. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani, 15. marca 1906.

— (Kaj je storiti z drevesci, katere je poškodovala krtica?) Ko sem lansko leto presajal iz svoje male drevesnice jablance na stalna mesta, sem z žalostjo opazil, da so imela nekatera korenine skoraj popolnoma oglodane. Krtica se je priklatala v drevesnico in veliko škode naredila. Tacih drevesc ni kazalo saditi na navaden način, zato sem vsa ta drevesca popolnoma obrezal in sicer vse vejice in vse koreninice, da je bilo drevesce podobno dolgi palici; tudi glavno ali srčno korenino sem odžagal, kolikor je je bilo oglodane. Pri nekaterih drevescih je komaj ostalo 3 cm onega dela, ki je rasel v zemlji. Taka drevesca sem dobro zatlačil in privezal h kolu, ki sem ga poprej dobro utrdil. Delavec, ki mi je pomagal saditi, se je norčeval čez prazno delo, kakor je rekel. Pri nekem silno oglodanem drevescu je celo rekel: „Stavim petak, da se to drevesce nikoli ne bode prišlo.“ Stave si sicer nisem upal vsprejeti, a tolažil sem se vendar, da bode rastlo. Hodil sem večkrat okrog teh zasajenih šib, a dolgo časa ni bilo zapaziti življenja na njih; o kresu so pa naenkrat začela poganjati in naredila so nekatere do 20 cm dolge mladike. In letos kažejo prav lepo. Okrog 25 tako oglodanih drevesc sem posadil, a samo jedno prav malo se mi je posušilo, vsa druga rastejo. Torej če krtica koreninice oglođa, nikar drevesca zavreči, ampak gladko obrezati vse veje in vse korenine in dobro s prstjo zatlačiti, in rastlo bode. Poskusi in ne bodeš se kesal.

— d —

Naznanila mestnega magistrata.

(Seja občinskega odbora) v Rudolfovem z dné 22. marca 1906.

1.) Poročilo županstva v zadevi nove volilne reforme državnega zbora. Gospod župan omenja, da se nahaja v razpravi pri državnem zboru izdelana nova volilna reforma, po kateremu načrtu bo imela dežela Kranjska 11 poslancev in sicer mesto Ljubljana 1 in cela dežela 10. Po tem načrtu ne bi imela druga mesta in trgi svojih zastopnikov, ker je ista razdeljena v same kmečke volilne okraje. Da je taka razdelitev volilcev na Kranjskem neopravičena, je razvidno že iz tega, da so razne druge, posebno pa nemške dežele povsod razdeljene v kmečke in mestne volilne okraje. Gotovo ima meščanstvo, posebno trgovstvo in obrtništvo v mestih popolnoma druge interese, kakor kmečke občine. Z ozirom na to predlaga, da občinski zastopniški sklepe sledečo resolucijo: „Na Kranjskem naj se ustanovi poleg Ljubljane še dva mestna volilna okraja, v katera je uvrstiti vsa mesta, trge, industrijalna središča in one druge kraje, ki so sedež c. kr. okrajnemu sodišču, ostalo deželo je razdeliti v 8 kmečkih volilnih okrajev.“ Gospod Rosman predlaga, da bi se še dodalo, ako ni mogoče doseči razdelitev po mestih, da bi pa trgovci in obrtniki dobili svojega poslanca. Pri glasovanju se sprejme prej imenovana resolucija z dodatkom gosp. Rosmana. 2.) Prošnja zdravstvenega okrožja za odstop zemljišča za zidanje ženske bolnice. Poročevalec gosp. dr. Defranceschi razloži potrebo ženske bolnice v Novem mestu ter povdarja, kakšno mora biti stavbišče in kako mora biti zgradba postavljena, da bode ugajala vsestranskim potrebam gledé zgradbe same kakor tudi gledé bolnikov. Zdravstveni zastop si je ogledal razna stavbišča, ter priporoča kot najbolj ugodno, zemljišče g. dr. Albina Poznika. To zemljišče bi samo na sebi ne zadostovalo, a ker ima pa mestna občina zraven dve parcele, za to zdravstveni zastop prosi, da bi se te dve parcele odstopile zdravstvenemu okrožju za kupno ceno. S tem bi zemljišče popolnoma zadostovalo svojemu namenu. Nadalje pojasni gmotno prašanje gledé zidanja bolnice kakor tudi poda razna druga pojasnila ter predlaga, da mestni zastop sledeče sklene: 1. Mestni zastop ne ugovarja proti temu, da se zida ženska bolnica na posestvu g. Dr. Albina Poznika. 2. Mestni zastop odstopi zdravstvenemu okrožju naprošeni parceli za kupno ceno in sicer parcelo g. Muhviča in parcelo g. Tomažiča. 3. Mestni zastop naroča županstvu, da pri komisijskem ogledu zastopa sklep mestnega odbora. Vse 3 točke so se soglasno sprejele. 3.) Poročilo županstva o potrebni akciji gledé pospeševanja nove stavbe za stanovanja. G. župan odda predsedstvo I. svetovalcu g. Rosmanu. Isti prebere sledeči dopis gosp. župana: „Slavni mestni zastop! Podpisani predlagam, da slavni mestni zastop uvažuje dejstvo, da je v Novem mestu pomanjkanje stanovanj, ter da vsled tega marsikatero uradniške kakor tudi privatne rodbine morajo stanovati izven mestnega ozemlja, da od tega Novo mesto kot tako, nima nobenih koristi, obratno pač sosedne občine, naj sklene sledeče: 1. Mestni zastop je pripravljen podpirati vsako akcijo, ki meri na to, da se zidajo hiše za privatna stanovanja gmotno. 2. Mestni zastop je pripravljen pri novih dvonadstropnih stavbah za dobo davčne prostosti (12 let) nobenih drugih občinskih doklad pobirati, razun gostašcine in vodarine. 3. Izvoli naj se poseben odsek od treh oseb, kateri ima nalogo, v najkrajšem času stopiti v dogovor z različnimi podjetniki in privatniki v tej zadevi, ter rezultat istega posvetovanja predložiti mestnemu zastopstvu. Rudolfovo, 22. marca 1906. S. pl. Sladovič l. r. župan. G. župan utemeljuje svoj predlog iz gospodarskega stališča ter povdarja potrebo novih stavb z ozirom na to, da je zopet nastopilo pomanjkanje stanovanj. Vzroki tega so, da so v mestu stavbišča predraga, zaradi tega je potreba posredovanja mestnega odbora, da se cene stavbišč uredijo kakor tudi, da se na prostorih, kjer bi morale nove stavbe stati, tudi uredijo ulice. Zaradi teh pomanjkljivosti se zidajo hiše

izven mestnega ozemlja in so uradniki primorani na ta način se seliti iz mesta, s tem pa trpi mestna občina v gmotnem oziru. Nadalje povdarja, da tudi druge mestne občine dajejo raznim podjetjem olajšave ter upa, da bo mestni zastop njegov predlog sprejel, ter s tem pospešil zidanje novih stavb. Na to dá g. županov namestnik na glasovanje vse tri predloge, kateri so bili soglasno sprejeti. Na predlog gosp. dr. Defranceschija se v zato posebni osek izvoli mestno starestinstvo. 4.) Slučajnosti. G. Rosman naznanja, da so na tukajšnjemu kolodvoru skladišča veliko premajhna in ne zadostujejo današnjemu prometu, posebno kar se tiče skladišča lesa kakor tudi, da zvečer v čakalnici ne gori nobena luč ter predlaga, naj se mestnemu županstvu naroči, da se obrne na c. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku s prošnjo v potrebno ukrenitev, da se tem nedostatkom v okom pride, kateri predlog se je soglasno sprejel. G. župan se spominja smrti ravnatelja kranjske hranilnice g. Luckmana, kateri je bil naklonjen mestu in zdravstvenemu okrožju, na kar so vsi gg. odborniki vznak sožalja vstali raz sedežev. Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključí g. župan sejo.

Tržne cene dne 26. marca 1905 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	14	31	Leča	11	71
Rž	13	—	Bob	9	76
Koruza	13	—	Ajda	12	86
Oves	7	48	Proso	11	71
Ječmen	12	86	Soršca	12	36
Krompir	5	20	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 10 za 40 vinarjev.		
Grah	11	71			

Prošnja.

Pri sajenju krompirja se je ali se boje temu ali onemu pokazalo, da ga nekaj lahko pogreši. V tem slučaju podpisani srčno prosim, spomnite se novomeške dijaške kuhinje, kateri bo zmanjkalo 70—80 mernikov krompirja. Za vsak dar bom prav hvaležen.

Dr. Jos. Marinko.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Veleč. g. župnik J. Vidergar 10 K. Veleč. g. župnik in dekan M. Erzar 10 K. Gosp. dr. Karol Slanc za drugo poluleetje 100 K. Po istem blag. gospodu sodnijska poravnava 20 K. Veleč. duhoven g. Fr. Grivec 40 K. Neimenovana 4 K. Neimenovan 2 K. Veleč. g. župnik J. Podboj 10 K. Veleč. g. kaplan P. Natlačen 2 K.

Dr. Jos. Marinko.

Poslano.

(59)

Dotičnika, iz katerega izvira pismo, poslano dne 17. marca 1906 na g. Franc Bojanca v Šempetru, oddano na pošti v Šmarjeti, in je brez podpisa, pozivljam s tem, da naj mi vsebine resnico dokaže, sicer ga imenujem tako dolgo nesramnega lažnika in obrekovalca.

Šempeter, 22. marca 1906.

Jože Bojanec.

Zahvala.

(61)

Slavna hranilnica in posojilnica v Kandiji je podarila podpisanemu županstvu znesek 1000 K za kanalizacijo v Kandiji. Za ta velikodušen dar, ki je vspricho tega, da zida slavna hranilnica in posojilnica letos še sama svojo hišo, še res prav posebne zahvale in priznanja vreden, zahvaljuje se podpisano županstvo kar najpristrčneje.

Županstvo občine Šmihel-Stopiče, 27. marca 1906.

Župan: Zorc I. r.

Zahvala.

(60)

Vsem p. n. prijateljem in znancem izrekamo za njih izraze sočutja in tolažbe ob priliki bolezni in smrti naše nepozabne hčerke, ožr. sestrice, gospice

Antonije Žabkar

najiskrenejšo zahvalo, posebno preblag. gospem dr. Janovi, Moharjevi, Guzelovi in Jaksetovi, slavni Marijanski kongregaciji in častiti duhovščini, vsem darovalcem krasnih vencev, sl. Dol. pevskemu društvu za krasno petje in p. n. občinstvu za mnogobrojno udeležbo pri sprevodu.

V NOVEM MESTU, 28. sušca 1906.

Žalujoči ostali.

Loterijske številke.

TRST,	17. marca	66	8	26	69	50
GRADEC,	24. marca	59	55	40	87	29

Razglas.

(56-0-1)

Podpisano županstvo naznanja, da je prepovedano smeti ali kake druge stvari nad Strmim bregom pod cesto voziti in tje metati, ker se je sedaj tam zasadila živa meja in se morajo take stvari samo na Loko na za to določeni kraj voziti in tje zlagati. — V nasprotnem slučaju se bode vsakdo kaznoval.

Mestno županstvo Rudolfovo,

dne 26. marca 1906.

Razglas.

(57-0-1)

Podpisano županstvo naznanja, da je v hiši št. 228 a v I. nadstropju, kjer se nahaja c. kr. glavna davkarija itd. stanovanje s tremi sobami s 1. majem 1906 za oddati.

Natančneje se izve v mestni pisarni v II. nadstropju.

Mestno županstvo Rudolfovo,

dne 26. marca 1906.

Hiša na prodaj

(69)

pod ugodnimi pogoji v Novem mestu, Dolge ulice št. 18. 4 sobe, 2 kuhinji, 3 shrambe, vrt. — Natančneje se izve pri lastniku ravnotam.

Družinski blaginji je posvečena skrb naših gospodinj!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je edina sladna kava, ki dobiva po Kathreinerjevem načinu posebnega proizvajanja priljubljeni vonj in dobri okus zrnate kave. Njene velike, vobče priznane zdravstvene prednosti so čestokrat poudarjali najodličnejši strokovnjaki znanstva.

Poleg izdatnega prihranka v vsakem gospodinjstvu je vsakdanja uporaba zlasti za mladino neprecenljive vrednosti!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime **KATHREINER** in zahtevajte le izvirne zavoje z varstveno — znamko »župnik Kneippe«.

France-tu Bohte

FRANCE-TU BOHTE
doma iz Verduna, fare Stopiče, ne ve se kje bivačemu, naznanja se, da naj naznani svoje stanovanje svojemu očetu, ali pa, da pride sam domov, da prevzame kmetijstvo, sicer bode vse prodano. (62-3-1)

STANOVANJE

z dvema sobama, kuhinjo in pritiklinami, se takoj odda v Kandiji št. 36. Natančneje pri Brudarju v Kandiji. (64-2-1)

Važno za čebelarje in druge!

Pri podpisnem se dobi garantiran fin med-pitanec klg. po 65 kr. — Portland in Roman cement ter poljski mavec (gips) vse po najnižji ceni.

Jakob Petrovčič,

(66-0-1)

trgovina z mešanim blagom v Trebnjem.

(1-0-7)

Prodajalne se spoznajo na tej podobi,

v katerih se dobivajo edino pravi SINGER-jevi šivalni stroji

Singer Co. del. družba šivalnih strojev
v Novem mestu, Glavni trg št. 88.

Služba cerkvenika in organista

se razpisuje pri Beli cerkvi na Dolenjskem, pošta Št.-Jernej. Plačilo po dogovoru.

Župni urad pri Beli cerkvi, 20. marca 1906.

(58-2-1)

Ant. Žnideršič, župnik.

Bilanca

posojilnice v Črnomlji, registrovane zadruga z neomejeno zavezo za 1905.

Št.	Imetje	K	v	Št.	Dolgovi	K	v
1	Inventar po 5% odpisu pr. 86.12 K	1.636	28	1	Deleži 1945 à 4 K	7.780	—
2	Posojila	748.797	55	2	Nezdign. obresti od deležev (dividende)	3.031	61
3	Zaostale obresti od posojil	14.502	69	3	Hranilne vloge K 1.214.015.71		
4	Pri drugih denarnih zavodih naloženo je = K 420.914.88			4	Kapitalizovane obresti .. 47.812.25	1.261.827	96
5	Nezdignene obresti od tega za 1905 = K 18.554.27	439.469	15	5	Predplačane obresti od posojil za 1906	5.611	92
6	Vrednost efektov	42.476	94	6	Na hiši je bilo dolga koncem 1904 K 32.844.90		
7	Nezdignene obresti od efektov pro 1905	1.709	88		in po odbitku iz dobička plačanih .. 5.800.—	27.044	90
8	Prehodni zneski	92	92	7	Rezervni zaklad je imel koncem 1904 K 21.306.83		
9	Vrednost hiše v Črnomlji po računu leta 1904 = K 54.000.— po odpisu iz čistega dobička leta 1904 K 5.800.—	48.200	—		od čistega dobička iz l. 1904 dobil je še .. 5.800.74		
10	Gotovina koncem 1905	35.178	14		in je imel K 27.107.57		
					Ker je pa plačal na račun hiš. dolga .. 5.800.—		
					je imel rezervni zaklad koncem 1904 K 21.307.57		
					K temu se pripiše vstopnina za 1905 .. 122.—	21.429	57
				8	Čisti dobiček	5.337	59
	Skupaj	1.332.063	55		Skupaj	1.332.063	55

Prometa je bilo: K 1.983.435.46

Račun zadrušnikov:

Koncem 1904 bilo je zadrušnikov	1341
V letu 1905 jih je izstopilo	76
in jih je ostalo	1265
Ker jih je pa leta 1905 pristopilo	113
bilo je koncem 1905 zadrušnikov	1378

Račun deležev:

1378 zadrušnikov ima	1823 deležev à 4 K = 7292 K
76 l. 1905 izstopivš. zadrug. ima	77 deležev à 4 K = 308 K
21 v prejšnjih letih izstopivših ima še nevzdignenih	45 deležev à 4 K = 180 K
Skupaj 1945 deležev à 4 K	= 7780 K

To bilanco in ves račun za 1905 je občni zbor dne 11. marca 1906 odobril in potrdil.

Anton Jeršinič, l. r.,
ravnatelj.

Martin Malnerič, l. r.,
odbornik.

Avgust Kunc, l. r.,
odbornik.

Karl Müller, l. r.,
odbornik.

Ključavničarsko obrt

izvršuje že dalje časa v Novem mestu na prostoru nekdanje mestne klavnice udano pddpisani ter si dovoljuje s tem slavno občinstvo ne njegovo delavnico opozoriti in se ob enem najuljudneje priporoča v izvršitev vsega, v to stroko spadajočega dela, kakor tudi v popraviljanje vsakovrstnih strojev itd.

Spoštovanjem (65-3-1)

Jakob Preželj, ključavničar in monter v Novem mestu.

Hlapca konjarja in volarja

sprejme deželna kmetijska šola na Grmu. Plača po dogovoru, gotova, pa dobra. (63-0-1)

Na prodaj je njiva (54-3-2)

za eno ali dve večji stavbišči, pri glavni cesti nasproti Košičkove žage, □ m po 5 K. Ravnotam se proda tudi hiša št. 24., poprej Majntingerjeva. — Več se izve pri lastniku J. Appe-tu.

Čvrst in trezen vincelir

se išče. Isti mora biti oženjen, toda brez otrok, ali pa mora imeti večje otroke, kateri so že za delo rabni. Vešč mora biti dela v vinogradih in se mora z dobrimi spričevali izkazati. Več se izve tekom osmih dni pri Aleksu Wutscherju v Nemški vasi pri Krškem. (67)

LEPO APNO

ima vedno na razpolago od 1. aprila nadalje do sv. Mihaela

(55-2-1)

Jože Lavriha,

Dol. Nemška vas, pošta Trebnje.

Vavpta ali nadhlapca

kateri kmetijska dela dobro umé, zna polje obsejati ter je pošten, priden in zvest, se takoj sprejme. Isti bi moral po potrebi tudi sam delati. Prednost ima samec, sprejme se pa tudi oženjen. Vešč mora biti nekoliko nemškega jezika v govoru. Več pove oskrbnitvo v Poganicah pri Rudolfovem. (48-0-2)

Gostilna FERLIČ, Glavni trg.

Zobozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerikanske zobe.
Vsa zobotehnična dela.

Amerikanske zobe
se v konces. ateljeju

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsaki pondeljek od 10.—5. ure.

(37-9-4)

STANOVANJE

obstoječe iz treh sob, kuhinje in drvarnice, se odda v Rudolfovem h. št. 150. (53-3-2)

ZENSKÉ LASE

(234-24-11)

zmešane in rezane, kupujem na malo in veliko. Vsaki nabiralec las naj se prepriča, da plačujem od zdaj ysekakor najvišjo ceno. Izdelujem vsa vlasuljarska dela, vlasulje (baroke), lasne verižice, kite in umetne slike iz las po najnovejšem načinu. — V zalogi imam najfinejša mila svetovnoznane tvrdke H. Kielhauser, Gradec, kakor tudi znano Bergmannovo lilijino milo z znamko „dva rudarja“. Dišave za obleko in mnogo priznana tekočino Bay-Rum, katera rabi proti izpadanju las in očiščuje prhut.

Spoštovanjem se priporočujem Ivan Svetec, brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše).

Stanovanje (49-2-2)

obstoječe iz dveh sob, kuhinje in vrta, je oddati v Arkotovi ulici št. 212.

Zdravje je največje bogastvo! — Zdravje je največje bogastvo!

(266-20-9)

KAPLJICE SV. MARKA.

Te glasovite in nedosegljive „Kapljice sv. Marka“ se uporabljajo za zunanjo in notranjo vporabo. Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečijo vsaki glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejajo izmečke, odpravijo nadubo, bolečine in krče, pospešujejo

in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženejo velike in male gliste, ter vse bolezni, izvirajoče od glist. Delujejo izborno proti hripavosti in preblajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter kóliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni, izvirajoče od mrzlice. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madronu, radi tega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetjski hiši.

Dobiva se samo: Mestna lekarna, Zagreb. — Raditega naj se naroča naravnost pod naslovom: „Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 50, poleg cerkve sv. Marka.“

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kakor 12 stečlenic se ne pošlje. Cena je naslednja in sicer franko postavljeno na vsako pošto:

1 ducat (12 stekl.) 4 K — v || 3 ducati (36 stekl.) 11 K — v
2 ducata (24 stekl.) 8 K — v || 4 ducati (48 stekl.) 14 K 60 v
5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v

Na razpolago imam na tisoče priznalnih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim vspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčič, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

MESTNA LEKARNA, Zagreb, Markov trg št. 50, poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno leta 1360.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

(161-16-12)

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Varstvena znamka.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

GEORG SCHICHT, Aussig. — Največja tovarna te vrste
Dobiva se povsod! — na evropskem ozemlju. — Dobiva se povsod!

Službe iče poten mož (45-3-2)

za pristava (majerja)

ali viničarja. Taisti je zmožen slovenskega in nemškega jezika, izvežban v vseh strokah kmetijstva, osobito pri kletarstvu in vinogradstvu, in je dokaj v letih, a vendar krepak, trdnega zdravja ter popolnoma trezen in zanesljiv. — Služba se nastopi po dogovoru. — Natančna pojasnila daje županstvo občine Studenec, p. Radna pri Sevnici (Lichtenwald) kakor tudi naslov.

Iz proste roke se proda (47-2-2)

posestvo na Kamencah

tri četrt ure od Novega mesta, katero obstoji iz hiše, kleti, svinjskega hleva in kozolca. Obsetve je do 15 mernikov. — Cena jako nizka, ter se proda tudi na obroke. — Več se izve pri upravnistvu „Dol. Novic.“

Učenec

(52-6-2)

za trgovino z mešanim blagom, čez 14 let star, nekoliko nemškega jezika zmožen ter iz poštene hiše, se sprejme pri J. Razboršek-u v Šmartnem pri Litiji.

Prodaja vina.

Imam v kleti več sto hektolitrov pristnega belega, črnega in rudečega starega in novega vina, domače rakije, brinovca in finega namiznega olja iz oljk po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujmann,

(229-12-11)

vinogradnik in trgovec (Vodnjan Dignano-Istra).

Najcenejša in najhitrejša vožnja v AMERIKO je s parniki

„Severonemškega Lloyd“

iz

BREMENA

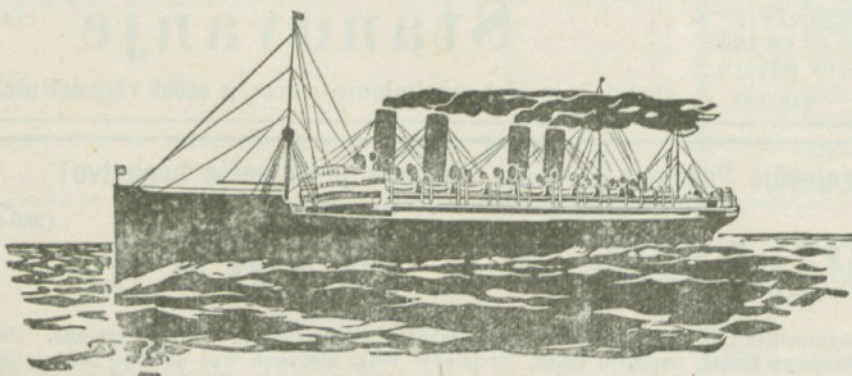
NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki: Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm d. Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo

5—6 dni.

Pozor! Berite!

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

(83-24-4)

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa, potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno.

Potrežba poštena, reelna in solidna. — Potnikom, namenjenim v zapadne države, kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Waschingon, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. — Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.